

OBSAH

ÚVOD	9
1. O POJETÍCH SOCIÁLNÍ POLITIKY	11
1.1 Paternalistické pojetí (paternalistický stát)	12
1.2 Reziduální pojetí (liberální stát).....	12
1.3 Institucionální pojetí (sociální či sociálněprávní stát).....	13
1.4 Pojetí uplatněné v těchto přednáškách.....	15
2. O POJMECH POUŽÍVANÝCH V SOCIÁLNÍ POLITICE	17
2.1 Řád používaných pojmů	17
2.2 Pojem „sociální politika“	19
2.3 Pojmy „sociální ochrana“ a „sociální správa“	20
2.4 Pojem „social welfare“	21
2.5 Pojem „sociální zabezpečení“	22
2.6 Pojem „sociální pojištění“	23
2.7 Pojmy „sociální zaopatření“, „státní podpora“ a „sociální pomoc“	25
2.8 Pojem „záchranná sociální síť“	26
2.9 Pojem „sociální služba“	27
3. O GENEZI SOCIÁLNĚ POLITICKÝCH IDEJÍ	28
3.1 Orientální předchůdci řeckých myslitelů	28
3.2 Antické kořeny evropského sociálního myšlení	29
3.3 Sociální učení církví	31
3.4 Utopisté	32
3.5 Osvícenství a přirozená lidská práva	34
3.6 Liberalismus	34
3.7 Princip solidarity	35
3.8 Anarchisté a socialisté	36
3.9 Totalitní ideologie	37
3.10 Social welfare.....	38
3.11 Česká škola	39
4. O GENEZI SOCIÁLNĚ POLITICKÝCH INSTITUCÍ	41
4.1 Rodová solidarita	41
4.2 Paternalismus	42
4.3 Filantropie	43
4.4 Chudinská péče	44
4.5 Liberalismus	47
4.6 Solidarita	49
4.7 Korporativní sociální ochrana	52
4.8 Sociální pojištění.....	53

4.9 Neopaternalismus	55
4.10 Sociální stát – social welfare state.....	55
4.11 Neoliberalismus.....	57
4.12 Sociální síť.....	58
5. O SUBJEKTECH SOCIÁLNÍ POLITIKY	59
5.1 Systémy jako nositelé sociální politiky	59
5.2 Sociální struktury	61
5.3 Sociální kontrola a sociální normy	61
5.4 Sociální chování.....	62
5.5 Stát jako sociální systém.....	63
5.6 Obce jako sociální subjekty	65
5.7 Nestátní organizace jako sociální subjekty.....	65
5.8 Mezinárodní organizace jako sociální subjekty.....	67
6. O OBJEKTECH V SOCIÁLNÍ POLITICE	71
6.1 Skupiny.....	71
6.2 Jednotlivci	72
7. O CÍLECH SOCIÁLNÍ POLITIKY	74
7.1 O pomoci.....	75
7.2 O povinnosti.....	76
7.3 O lidských právech.....	76
7.4 O programech a projektech	84
8. EXKURS O SOCIÁLNÍCH PRÁVECH ČLOVĚKA	87
8.1 Právo na práci	87
8.2 Právo na uspokojivé pracovní podmínky	89
8.3 Právo na přiměřenou životní úroveň.....	90
8.4 Právo na rodinu.....	91
8.5 Právo na sociální zabezpečení.....	92
8.6 Právo na svobodu sdružování	92
9. O PŘEDMĚTU SOCIÁLNÍ POLITIKY A O SOCIÁLNÍ UDÁLOSTI	93
9.1 O předmětu sociální politiky	93
9.2 Exkurs o sociální události	95
10. O ZDRAVÍ, NEMOCI A INVALIDITĚ JAKO O SOCIÁLNÍCH UDÁLOSTECH	98
10.1. Zdraví	98
10.2 Nemoc	100
10.3 Invalidita.....	102
11. O SOCIÁLNÍCH UDÁLOSTECH TÝKAJÍCÍCH SE MATEŘSTVÍ, RODINY A DĚTÍ	108
11.1 Mateřství.....	109

11.2 Rodičovství.....	110
11.3 Výchova dítěte a rodina	111
11.4 Náhradní péče o dítě	112
11.5 Ostatní sociální ochrana dítěte a rodiny	113
11.6 Smrt	114
12. O NEZAMĚSTNANOSTI JAKO O SOCIÁLNÍ UDÁLOSTI	116
13. O STÁŘÍ JAKO O SOCIÁLNÍ UDÁLOSTI	119
13.1 Pojetí procesu stárnutí	119
13.2 Stáří a potřeby lidí.....	121
13.3 Čas a délka stáří	121
13.4 Gerontologie.....	123
13.5 Povaha společenského zabezpečení	123
13.6 Koncepce při stanovení důchodového věku	124
13.7 Zvýhodněné postavení žen	125
14. O CHUDOBE JAKO O SOCIÁLNÍ UDÁLOSTI	126
14.1 Absolutní chudoba	126
14.2 Relativní chudoba	127
14.3 Stanovení úrovně spotřeby	127
14.4 Měření hranice chudoby	128
14.5 Životní minimum	129
15. O SOCIÁLNÍ DEZINTEGRACI JAKO O SOCIÁLNÍ UDÁLOSTI	131
15.1 Vymezení pojmu.....	131
15.2 Cíl sociální pomoci.....	131
15.3 Dezintegrace a chudoba.....	132
16. O SYSTÉMECH NÁSTROJŮ	134
16.1 Základní systémy sociálního zabezpečení	134
16.2 Systémy sociálního pojištění nebo zaopatření	135
16.3 Systémy sociální pomoci	138
16.4 Doplňkové systémy v sociálním zabezpečení	139
17. O NÁSTROJÍCH	141
17.1 Regulace	142
17.2 Peněžité dávky	142
17.3 Věcné dávky	144
17.4 Služby.....	144
17.5 Kontraktace	150
17.6 Nátlak	151
18. O FINANCOVÁNÍ	152
18.1 Financování fondovou technikou (kapitalizací).....	152

18.2	Financování rozpočtovou technikou (průběžným financováním).....	152
18.3	Dary (donace).....	153
18.4	Financování základních systémů sociálního zabezpečení.....	154
18.5	Financování doplňkových systémů sociálního pojištění.....	154
18.6	Zdroje financování sociálních služeb.....	156
19.	O ORGANIZACI SOCIÁLNÍHO SYSTÉMU	159
19.1	Sociální správa.....	159
19.2	Veřejnoprávní sociální správa.....	160
19.3	Soukromoprávní sociální správa.....	163
19.4	Sociální služby, státní správa a nestátní organizace.....	164
20.	O ŘÍZENÍ A PROCESECH	166
20.1	Podmínky řízení.....	166
20.2	Činnosti regulační.....	167
20.3	Činnosti výkonné.....	168
20.4	Činnosti obstaravatelské.....	171
21.	O SOCIÁLNÍ REFORMĚ VE STŘEDNÍ A VÝCHODNÍ EVROPĚ	172
21.1	Dědictví minulého režimu.....	172
21.2	Problémy přechodného období.....	175
21.3	Nutné změny systémů sociálních dávek.....	177
21.4	Podobnosti a rozdíly.....	180
21.5	Možné přístupy k reformě.....	182
22.	O ČESKÉ SOCIÁLNÍ REFORMĚ	186
22.1	Scénář sociální reformy 1990.....	186
22.2	Realizace programu federální vlády 1990–1992.....	189
22.3	Analýza realizované části scénáře sociální reformy.....	190
22.4	Sociální program české vlády 1992.....	193
22.5	Realizace programu vlády 1992–1995.....	195
22.6	Vládní program 1996.....	197
23.	O SOUDOBÝCH TRENDECH VE VÝVOJI SOCIÁLNÍCH INSTITUCÍ	200
23.1	Úsilí o univerzalitu sociální ochrany.....	200
23.2	Úsilí o komplexnost sociální ochrany.....	201
23.3	Úsilí o jednotnou sociální ochranu (o uniformitu).....	203
23.4	Úsilí o přijatelnost a přiměřenost (akceptabilitu).....	204
23.5	Úsilí o adresnost (cílenost) opatření sociální ochrany.....	205
23.6	Úsilí o harmonizaci a konvergenci.....	206
	POUŽITÁ LITERATURA	209
	O AUTOROVI	211